

SISÄASIAINMINISTERIÖ**OHJE**

Antopäivä
15.9.2003

Dnro
SM-2003-01756/Tu-53 ✓

Voimassaoloaika
1.10.2003 - 30.9.2008

Säädöserusta
Laki poliisin hallinnosta (110/1992) 4 ja 16 §

Muuttaa/Kumooa
1582/401/80

Kohderyhmä
Poliisi

PÄIHITYNEEN KOHTELU**1 KÄSITTEET JA SÄILÖÖNOTTAMISEN PERUSTEET**

Tässä ohjeessa päihtyneellä tarkoitetaan henkilöä, jonka säilöönottoperusteista säädetään poliisilain (493/1995) 11,14 ja 20 §:ssä sekä päihtyneiden käsittelystä annetussa laissa (461/1973). Henkilö, joka päihtyneenä rikkoo koti- tai julkisrauhaa aiheuttaa vaaraa toisten hengelle, terveydelle, vapaudelle, omaisuudelle tai ympäristölle taikka aiheuttaa huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle otetaan säilöön häiriön toistumisen estämiseksi taikka muille ihmisille tai omaisuudelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi.

Päihteellä tarkoitetaan laillisia ja laittomia päihteitä sekä päihdyttävien aineiden ja lääkkeiden sekakäyttöä, joilla saadaan aikaan päihtymystä. Laillisia päihteitä ovat muun muassa alkoholijuomat ja denaturoidut alkoholipitoiset aineet sekä liuotinaineet, joita käytetään niiden käyttötarkoituksen vastaisesti. Laittomia päihteitä ovat muun muassa lainvastaisesti valmistetut alkoholipitoiset aineet sekä huumausaineet, joita ovat huumausainelaisissa (1298/1993) tarkoitettut sosiaali- ja terveystieteiden päätöksessä (1709/1993) luetellut huumausaineet ja huumausaineen valmistuksessa käytettävät aineet.

Päihtyneenä säilöönotetun kirjaamisessa noudatetaan niitä ohjeita, jotka on annettu poliisiasian tietojärjestelmän kirjaamismenettelystä. Päihtyneenä säilöön otettua koskevat tiedot kirjataan tietojärjestelmään lomakkeelle poliisilain mukaisen kiinniottamisen kirjaaminen (YJT-Kip, jäljempänä säilöönottolomake).

Henkilö, joka on otettu kiinni päihtyneenä syylliseksi epäiltynä sellaiseen rikokseen, jossa on pidättämisen edellytykset, eikä hänen suhteensa voida ryhtyä tutkintatoimenpiteisiin, kohdellaan selviämiseensä asti tämän ohjeen mukaisesti. Hänet kirjataan rikosperusteisesti kiinniotetuksi, vaikka häntä säilytetäisiin päihtyneiden tiloissa. Selvittyään hänet siirretään kiinniotettujen ja pidätettyjen tiloihin ja tästä tehdään merkintä häntä koskeviin tietoihin. Arvioitaessa tarvetta sijoittaa henkilö päihtyneenä säilöönotettujen tiloihin, on otettava huomioon hänen päihtymyksensä aste ja siitä johtuva valvonnan tarve.

Rangaistusvaatimusmenettelyllä käsiteltävään rikokseen päihtyneenä syyllistynyt kirjataan päihtyneenä säilöön otetuksi ja häntä kohdellaan tämän ohjeen mukaisesti. Henkilön selvittyä suoritetaan suppea tutkinta, annetaan tiedoksi rangaistusvaatimusilmoitus taikka hänelle annetaan kutsu saapua kuulusteluun.

Jos henkilön sekavuus tai poikkeava käytös johtuu huumausainelaisissa tarkoitusta huumausaineesta, jota löydetään kiinniotetun hallusta ja määrä ei ole vähäinen, asiasta on laadittava rikosilmoitus. Kiinniotto on tällöin rikosperusteinen ja hänet kirjataan pakkokeinolain mukaisesti kiinniotetuksi. Jos huumausaineen määrä on vähäinen ja teko täyttää huumausaineen käyttörikoksen tunnusmerkit ja henkilö on halukas hoitoon, hänet ohjataan rangaistuksen sijasta hoitoon. Jos henkilö ei ole halukas hoitoon, hänelle annetaan rangaistusvaatimus huumausaineen käyttörikoksesta.

Käytetystä päihteestä riippumatta henkilön kohteluun sovelletaan selviämiseensä asti tätä ohjetta. Päihtynyttä on kohdeltava hänen perusoikeuksiaan ja ihmisarvoa kunnioittaen noudattamalla poliisilain yleisiä periaatteita.

2 VASTUU SÄILÖSSÄPIDOSTA

Vastuu päihtyneiden säilöissäpidosta ja sen aikaisesta kohtelusta on säilytyspaikan poliisilaitoksella.

3 SÄILÖÖN OTTAMISEN PERUSTEEN ARVIOINTI

Tavatessaan säilöön otettavan päihtyneen, poliisin on arvioitava tämän käyttäytymisen sekä muiden havaintojen perusteella, onko henkilö päihtynyt tai lääkeaineiden ja alkoholin sekakäytöstä johtuvassa sekavuustilassa vai johtuuko hänen poikkeava käyttäytymisensä päihtymystä muistuttavasta sairaudesta.

Reagoimatonta päihtynyttä ei saa ottaa säilöön. Reagoimattomuus voi olla osoitus myrkytystilasta tai sairaudesta johtuvasta tajunnantason häiriöstä. Jos henkilö on reagoimaton, poliisin on pyrittävä arvioimaan tämän tajunnan taso mahdollisen sairaustilan poissulkemiseksi. Tajunnan tason arviointi suoritetaan liitteessä 1 selostetulla tavalla.

Vaikka "sammunut" päihtynyt olisi poliisille entuudestaan tuttu ja otettu usein säilöön, häntä ei saa ottaa säilöön ilman päihtymysasteen ja tajunnantason arviointia.

4 SAIRAUSTILAN ARVIOINTI

Päihtymystä muistuttavia sairaustiloja ovat mm. diabetes, epilepsia ja eräät aivoperäiset sairaudet. Sairauksien poissulkemiseksi on todettava, tuntuuko henkilöstä alkoholin tai muun päihteen haju.

Pitkäaikaista sairautta potevilla henkilöillä voi olla mukanaan hänen sairauttaan osoittava potilasyhdistyksen jäsenkortti, poliklinikkakortti tai sairautta

osoittava riipus tai ranneke (yleensä SOS-passi). KELA-kortissa oleva numerokoodi, lääkeresepti taikka henkilön mukana olevat lääkkeet voivat antaa viitteen tämän sairaudesta.

Jos Kela-kortista, muusta asiakirjasta tai potilasyhdistyksen tunnuksesta ilmenee, että henkilöllä on diabetes, epilepsia tai muu pitkäaikainen sairaus, kirjataan tätä koskeva tieto poliisiasiain tietojärjestelmän työturvallisuustietoihin. Tieto henkilön ilmoittamasta pitkäaikaisairaudesta, jota ei voida varmentaa edellä mainituista asiakirjoista tai tunnuksista, kirjataan kiinnioton säilytysturvallisuustietoihin.

Yleisellä paikalla päihtymyksen poissulkemiseksi sairautta osoittavien tunnusten etsimisessä on otettava huomioon toimenpiteen hienotunteinen suorittaminen. Jos henkilön tila ei edellytä välitöntä terveydentilan arviointia, sairautta osoittavien tunnusten, potilaskorttien sekä muiden sairautta osoittavien asiakirjojen etsiminen on suoritettava yleisön läsnä olematta poliisiasemalla.

Kotihälytystehtävällä kiinniotetulta tai hänen kotiväeltään on mahdollisuuksien mukaan tiedusteltava kiinniotetun sairauksista ja lääkityksestä. Sellaiset lääkkeet, joita kiinni otettu tarvitsee säilöissäpidon aikana, tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa resepteineen mukaan.

4.1 Tutkimukseen toimittaminen

Jos on syytä epäillä henkilöllä olevan päihtymyksen lisäksi alkoholista johtuva myrkytystila tai päihtymyksen sijasta jokin terveyttä vakavasti vaarantava sairaus, poliisin on kutsuttava paikalle sairaankuljetusyksikkö. Sairaankuljetusyksikön henkilöstö suorittaa ensiarvion henkilön terveydentilasta. Ensiarvion perusteella sairaankuljetusyksikkö ratkaisee sen, toimittaako se henkilön hoitoon tai tarkempaan tutkimukseen. Jos sairaankuljetusyksikköä ei ole saatavissa ilman merkittävää viivästystä, poliisin on toimitettava henkilö lääkäriin tarkempaa tutkimusta varten.

Päihtymystä muistuttavista sairaustiloista on kuvauksia liitteessä 2.

5 KIINNIOTTOTARKASTUS

Päihtymyksen vuoksi kiinniotetulle on suoritettava poliisilain (493/1995) 22 §:ssä säädetty turvallisuustarkastus. Tarkastuksen yhteydessä häneltä on otettava pois esineet ja aineet, joilla hän voi vaarantaa kuljetusta suorittavien, sivullisten tai oman turvallisuutensa. Kiinnioton yhteydessä on tarkastettava, ettei henkilön hallussa ollutta omaisuutta jää kiinniottopaikalle.

6 KULJETUS

Päihtynyttä on kuljetettava tarpeetonta huomiota herättämättä. Hänet on kuljetuksen ajaksi asetettava päihtymysasteensa ja terveydentilansa edellyttämään asentoon. Vahvasti päihtynyt on pyrittävä asettamaan kylkiasentoon hengityksen varmistamiseksi. Kylkiasentoon laittamisella estetään mahdollisesta pahoinvoinnista johtuva vatsan sisällön vetäminen keuhkoihin ja siitä aiheutuva

tukehtumis- tai keuhkotulehduksen vaara. Samalla on huolehdittava henkilön pään oikeasta asennosta, ettei hengitystie tukkeudu.

Päihtynyttä on kuljettava turvallisesti siten, ettei hän kuljetuksen aikana loukkaa itseään heittelemisen tai ajoneuvon rakenteisiin törmäämisen vuoksi. Päihtyneen kuljetukseen osallistuvista toisen poliisimiehistä on oltava kuljetuksen aikana päihtyneen kanssa samassa osassa ajoneuvoa. Milloin toiminnallisesti ja poliisitaktisesti on välttämätöntä, päihtynyt voi olla yksinään ajoneuvon kuljetusosassa, mutta hänen kuljetuksen aikaista turvallisuuttaan on tuolloin erityisesti valvottava.

Kuljetukseen käytetty ajoneuvo on kuljetuksen jälkeen tarkastettava, ettei sinne ole jäänyt päihtyneen mukana ollutta omaisuutta.

7 SÄILÖÖNPANOTARKASTUS

Henkilön päihtymysasteen arvioimiseksi ja alkoholimyrkytysvaaran selvittämiseksi häntä voidaan pyytää suorittamaan alkometrillä puhalluskoe. Puhalluskokeesta kieltäytyvää ei voida velvoittaa suorittamaan puhalluskoea eikä siitä kieltäytynyttä voida määrätä verikokeeseen. Puhalluskokeesta kieltäytyminen tulee kirjata. Jos puhalluskoe antaa yli 3 o/oo lukeman, kysymyksessä on myrkytystila, ellei kysymyksessä ole alkoholin suurkuluttaja, jonka toleranssi on kohonnut. Korkean promillemäärän ja kokonaisarvion perusteella säilöön ottamisesta tai tarkempaan tutkimukseen toimittamisesta on tarvittaessa neuvoteltava terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa.

Säilöönpanotarkastus perustuu tutkintavankeudesta annetun lain (615/1974) 19 §:n 2 momenttiin ja siinä on noudatettava saman lain 5 §:n 1 momentissa säädettyä menettelyä. Todistajaa koskevat tiedot kirjataan säilytyslomakkeen säilytystietojen lisätietoihin. Tarkastuksen suorittajan ja tarkastettava tulee olla samaa sukupuolta. Milloin päihtyneen säilöön laittaminen tai poliisille kuuluvan tehtävän suorittaminen viivästyisi sen vuoksi, että tarkastuksen suorittajaksi olisi kutsuttava tarkastettavan kanssa samaa sukupuolta oleva henkilö, tarkastuksen voi toimittaa tarkastettavan kanssa eri sukupuolta oleva henkilö.

Tarkastuksessa henkilöltä on otettava pois esineet ja aineet, joilla hän voi vaarantaa säilöissäpidon tarkoituksen taikka vahingoittaa itseään tai muita.

Säilöönnotettavasta kirjataan hänen täydelliset henkilötietonsa osoite- ja yhteystietoineen. Jos henkilö ei säilöönpanovaiheessa anna tarvittavia tietoja, ne on täytettävä henkilön selvittyä. Lomakkeeseen kirjataan henkilön tuoneen partion tiedot sekä näiden ilmoittama kiinniottoaika ja -paikka sekä päihtyneen tapamispaikalla tehdyt erityiset toimenpiteet.

Kirjattaessa henkilön tiedot järjestelmään, järjestelmä suorittaa annetuilla tiedoilla tarkastuksen muista poliisiasian tietojärjestelmän tiedoista. Henkilöstä saadaan muun muassa hänen turvallisuuteensa tai poliisin työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä etsintäkuulutustiedot.

Päihtymyksen lisäksi säilöön ottamisen perusteeksi on kirjattava poliisilain mukainen kiinnioton peruste.

7.1 Vammojen toteaminen

Ennen säilöön laittamista on henkilöltä tiedusteltava, onko tällä mahdollisesti vammoja. Vaikka henkilö ei ilmoittaisikaan vammoista, on hänet tarkastettava mahdollisten vammojen toteamiseksi. Tarkastus suoritetaan kehon vaatteiden peittämättömältä ja pään alueelta. Jos päihtyneen säilytysuojaan tuonut partio ilmoittaa henkilön kaatuneen tai hänet on löydetty maassa makaamasta, mutta hän on reagoinut puhutteluun normaalisti ja kyennyt tuettuna kävelemään, on tarkastus tehtävä erityisen huolellisesti vammojen toteamiseksi ja hoitoon toimittamisen tarpeellisuuden selvittämiseksi. Lisätutkimuksia tarvitsevia vammoja voivat olla pään alueen tuoreet mustelmat ja kuhmut.

Jos henkilöllä todetaan verenvuoto korvista, nielusta tai hänellä on molempien silmien ympärillä tuoreet mustelmat taikka silmien pupillien huomattava erisuuruisuus, hänet on toimitettava lääkärin tarkastettavaksi. Nenäverenvuodon merkitys on arvioitava tapauskohtaisesti. Henkilö on toimitettava lisätutkimuksiin, jos hän valittaa kaatumisesta johtuvaa päänsärkyä, heikotusta taikka pahoinvointia.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on vammoja vaatteiden peittämällä alueella, hänet riisutaan siinä määrin kuin vammojen toteaminen edellyttää. Viitteinä vammoista voidaan pitää henkilön omaa ilmoitusta taikka veren kostuttamia vaatteita.

Päihtyneen vammojen syntymisen syy on pyrittävä selvittämään häneltä itseltään, jos päihtyneen tuonut partio ei päihtyneen tapaamispaikalla ole saanut tietoja tämän vammoista ja niiden syntymisestä.

Säilöön otettavalla todetut vammat, niiden tyyppi, sijainti ja mahdollinen tuoreus on kirjattava lomakkeeseen sairaudet/muut tapahtumat - kenttään. Säilöön otettavan itsensä ilmoittamat vammat tarkastetaan ennen niiden kirjaamista. Samoin kirjataan tieto siitä, ettei henkilöllä todettu vammoja.

Jos vammat ovat syntyneet siitä, että päihtynyt on vastustanut virkamiestä tai rikoslain 17 luvun 6 §:ssä tarkoitettua järjestystä ylläpitävää henkilöä tälle kuuluvan tehtävän suorittamisessa taikka muuta henkilöä, joka on suorittanut lakiin perustuvan kiinnioton, vammat ja niiden syntymisen syy on selvitettävä perusteellisesti ja ne on kirjattava säilöönottolomakkeen sairaudet/muut tapahtumat kohtaan.

7.2 Sairauksien toteaminen

Säilöönpanotarkastuksen suorittajan on mahdollisuuksien mukaan tiedusteltava säilöön laitettavalta, onko tällä välitöntä hoitoa vaativia sairauksia. Sairauksien toteamiseksi on tarkastettava, onko henkilöltä pois otetun omaisuuden joukossa kohdassa 4 selostettuja sairautta osoittavia tunnuksia, poliklinikka- tai potilasyhdistyksen jäsenkortteja. Jos henkilöllä on KELA-kortti, siitä tarkistetaan liitteessä 3 luetellut sairautta osoittavat koodit.

Sairauksia koskevasta tiedustelusta sekä henkilöltä tavatuista sairautta osoittavista tunnisteista tai asiakirjoista tehdään merkinnät lomakkeeseen. Jos henkilö

ei kykene taikka ei halua kertoa sairauksistaan, on myös tästä tehtävä merkintä säilöönottolomakkeen sairaudet/muut tapahtumat kenttään.

7.3 Hoitoon tai tutkimukseen toimittaminen

Sen lisäksi mitä kohdassa 7.1 on mainittu hoitoon tai tutkimukseen toimittamisesta, on säilöönpanotarkastuksessa todettujen muiden vammojen perusteella arvioitava, onko henkilön hoitoon toimittaminen perusteltua. Jos päähtynyt itse pyytää päästä vammojensa tai sairautensa vuoksi hoitoon, on hänet toimitettava asianmukaiseen tutkimukseen tai hoitoon, jos pyyntöä ei voida pitää ilmeisen perusteettomana. Jos henkilö ilmoittaa saaneensa vammoja poliisin toimenpiteiden johdosta, noudatetaan mitä poliisilain 49 §:ssä säädetään henkilön toimittamisesta lääkärin taikka esteettömän henkilön tarkastettavaksi.

Jos säilöön otettu joudutaan toimittamaan säilöissäoloaikana hoitoon, ilmoitukseen kirjataan peruste hoitoon toimittamisesta sekä hoitoon toimittajat. Henkilön jäädessä hoitolaitokseen, kirjataan hänet säilöstä pois päässeeksi, mutta lisätietona on merkittävä säilöissäpidon päättymisen perusteeksi hoitolaitokseen toimittaminen.

Päihtyneen vartioinnista vastaavan tai muun henkilön toteaman tai ilmoittaman päihtyneen hoitotarpeen vuoksi, päihtynyt on velvollinen alistumaan terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan tutkimukseen taikka terveydenhuollon yksikössä annettavaan hoitoon.

Päihtyneen käyttämisestä säilöissäpidon aikana tutkimuksessa tai hoidossa, kirjataan tutkimukseen tai hoitoon toimittamisen syy sekä hoitoon toimittajat lomakkeen sairaudet/muut tapahtumat tai selostuskenttään. Kun päihtynyt toimitetaan tutkimuksesta tai hoidosta takaisin säilöön, ilmoitukseen kirjataan säilöön palauttamisaika, suoritettut hoito- tai tutkimustoimenpiteet sekä takaisin säilöön toimittamisesta päättäneen terveydenhuollon ammattihenkilön tiedot.

Hoitolaitoksesta toimitettavaa päihtynyttä ei oteta säilöön, jos hoitolaitoksesta on annettu velvoite henkilön erityiseen tai määräajoin tapahtuvaan tarkkailuun. Tällainen henkilö toimitetaan takaisin hoitolaitokseen, koska poliisin henkilöstöllä ei ole tarvittavaa terveydenhuollon koulutusta. Henkilö saatetaan joutua jättämään valvonnatta ja vaille mahdollisuuksia saada yhteyttä valvontahenkilöstöön sinä aikana, kun poliisi on suorittamassa kiireellistä hälytystehtävää.

Jos henkilö tuodaan säilöissäpitopaikkaan, mutta hänellä todettujen vammojen tai sairauden vuoksi hänet toimitetaan säilöön ottamisen sijasta hoitoon, hänet ei kirjata säilöönottoilmoitusta, vaan tiedot täydennetään partion tehtäväilmoitukseen.

8 LÄÄKKEET JA NIISTÄ TEHTÄVÄT KIRJAUKSET

Päihtyneeltä tavatut tai mukanaan tuomat lääkkeet on otettava säilöissäpidon ajaksi pois. Lääkkeet kirjataan henkilön omaisuusluetteloon. Kohtauslääkkeeksi tarkoitettu astmalääke ja kaksi nitroa voidaan antaa henkilölle mukaan säilytystilaan. Jos päihtynyt tarvitsee hoitoonsa mukanaan olevia muita lääkkeitä, niitä annetaan niiden mukana olevien ohjeiden mukaisesti. Säilöissäpi-

don aikana henkilölle annetut lääkkeet kirjataan lomakkeen sairaudet ja muut tapahtumat kohtaan. Lääkkeiden antamisessa on kuitenkin kiinnitettävä erityisesti huomiota niiden ja alkoholin mahdolliseen yhteisvaikutukseen. Tarvittaessa lääkkeiden turvallisesta antamisesta on neuvoteltava lääkärin kanssa. Jos lääkkeen antamisesta on neuvoteltu lääkärin kanssa, on lääkkeen antamisluvan antaneen lääkärin tiedot kirjattava säilöönottolomakkeeseen.

Jos päihtyneelle annetaan muita lääkkeitä kuin hänen mukanaan olleita lääkkeitä, on ilmoitukseen merkittävä tieto annetusta lääkkeestä, sen määrästä, antojasta, lääkkeen antamisen peruste sekä antamisesta päättäneen ja antajan tiedot.

9 PÄIHTYNEEN OMAISUUS

Päihtyneeltä on säilöissäpidon ajaksi otettava pois rahat ja arvoesineet, jotka on laskettava ja luetteloitava todistajan läsnä ollessa. Korut ja arvo-omaisuus, jota ei voida ottaa säilöön otettavalta pois, tulee merkitä säilöönottolomakkeeseen mahdollisimman tarkasti. Pois otettua omaisuutta on säilytettävä huolellisesti ja erillään muiden omaisuudesta. Rahat ja arvoesineet on säilytettävä lukitussa säilössä.

Päihtyneeltä pois otetusta omaisuudesta kirjataan omaisuusluettelo lomakkeeseen, jossa rahavarat on merkittävä erikseen sekä omaisuuden säilytyspaikka. Omaisuuden tarkastajan ja todistajan tiedot kirjataan omaisuusluetteloon tai sen lisätietoihin. Sellaiset alkoholipitoiset aineet, jotka luovutetaan henkilölle takaisin hänen selvittyään, kirjataan omaisuusluetteloon.

10 ALKOHOLIPITOISET AINEET JA NIIDEN HÄVITTÄMINEN

Alkoholilain (1143/1994) 60 §:n perusteella päihtyneeltä kiinni otettaessa tavattu alkoholijuoma tai muu alkoholipitoinen aine, jota hänellä alkoholilain, muun lain tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaan muutoin on oikeus pitää hallussaan, on otettava häneltä pois säilöön laittamisen yhteydessä. Avonaisessa astiassa oleva alkoholijuoma, väkiviina ja denaturoitu valmiste saadaan todisteellisesti hävittää alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen (1344/1994) 31 §:n perusteella. Pois otetut, avaamattomassa astiassa olevat alkoholijuomat, muut alkoholivalmisteet ja denaturoidut alkoholipitoiset aineet saadaan luovuttaa säilössä olleelle hänen selvittyään.

Hävittävistä alkoholipitoisista aineista merkitään säilöönottolomakkeeseen hävitetyyn aineen laatu, määrä, hävittämispaikka ja aika sekä hävittämispäätöksen tekijä, suorittaja ja toimitustodistaja. Jos päihtyneen hallussa on hänet tavoitettaessa ollut vähäinen määrä alkoholipitoista ainetta, jonka partio on tapamispaikalla hävittänyt, kirjataan edellä mainitut tiedot, jolloin hävittämisen suorittajana on toinen partiomiehistä ja toinen todistaja.

11. LASTEN, SOTILAIEN JA MUIDEN KUIN POLIISIN TUOMIEN HENKILÖIDEN SÄILÖÖN OTTAMINEN

11.1 Lapset

Lastensuojelulain (683/1983) 3 §:n perusteella lapsena pidetään alle 18-vuotiasta henkilöä.

Alle 18-vuotiaan päihtyneenä säilöön ottamisesta on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava hänen huoltajalleen ja lastensuojeluviranomaiselle. Näille on varattava tilaisuus noutaa päihtynyt säilöstä. Luovutettaessa lapsi huoltajalleen, on varmistuttava, että tämä kykenee vastaamaan lapsen hoidosta pois päästämisen jälkeen. Edellä mainituista toimenpiteistä tehdään merkintä säilöönottolomakkeen selosteosaan. Jos huoltajaa ei tavoiteta, ilmoitukseen kirjataan tavoittamisyrityksestä aika ja suorittaja.

Alle 15 - vuotias päihtynyt on pyrittävä toimittamaan huoltajansa tai sosiaaliviranomaisen huostaan. Mikäli näin ei voida menetellä, hänet voidaan ottaa säilöön. Säilöönnotosta on ensitilassa ilmoitettava joko lapsen huoltajalle tai sosiaaliviranomaiselle. Ilmoituksen tekemisen yhteydessä on myös ilmoitettava, että heidän tulee ensitilassa noutaa lapsi säilöstä. Lapsen luovuttamisesta huoltajalleen on varmistuttava, että tämä kykenee vastaamaan lapsen asianmukaisesta hoidosta ja kohtelusta. Jos huoltaja on siten päihtynyt, ettei hän ilmeisesti kykene vastaamaan lapsen huollosta, lasta ei luovuteta. Edellä mainitut ilmoitukset sekä niiden tulokset on kirjattava lomakkeen selosteosaan.

11.2 Sotilashenkilöt

Sotilas, joka on 1 kohdassa mainituin perustein otettu päihtyneenä kiinni, on varuskuntapaikkakunnalla ensisijaisesti toimitettava päävartioon. Jos päävartioon toimittaminen ei ole mahdollista, sotilas otetaan säilöön ja siitä on ilmoitettava asianomaisen sotilaan joukko-osastoon. Päihtymyksestä selvittyään sotilashenkilö on luovutettava puolustusvoimien henkilöstöön kuuluvalla sotilaspoliisille tai muulle virkasuhteessa olevalle sotilashenkilölle.

Sotilaan säilöön ottamisesta tehdyt ilmoitukset kirjataan lomakkeen selosteosaan.

11.3 Muun kuin poliisin kiinniottaman henkilön tarkastaminen.

Jos rikoslain 17 luvun 6 §:ssä tarkoitettu järjestystä ylläpitävä henkilö on ottanut päihtyneen kiinni ja luovuttaa tämän poliisille, poliisin on suoritettava kiinniottotarkastus ja ennen kuljetukseen ryhtymistä henkilön ulkoinen tarkastus mahdollisten vammojen toteamiseksi. Vammojen toteamisen suhteen menettellään kuten kohdassa 7.1 on selostettu.

Jos vammat ovat syntyneet siitä, että päihtynyt on vastustanut vähintään haitantekorikoksen tunnusmerkistön täyttävällä toiminnalla vartijan tai muun henkilön lain perusteella suorittamaa kiinniottoa, tapahtumasta on laadittava rikosilmoitus. Kiinnioton suorittajalta on tiedusteltava kiinnioton peruste sekä säilöönottoon vaikuttavat seikat.

Edellä mainitut tiedot on selvitettävä myös siltä, joka tuo päihtyneen suoraan säilössäpitopaikkaan.

12 PÄIHTYNEEN KOHTELU JA VALVONTA

12.1 Säilytystiloihin sijoittaminen

Säilöön otetut henkilöt on sijoitettava eri säilytyshuoneisiin mikäli säilytystilat sen sallivat. Eri sukupuolta olevat henkilöt on sijoitettava eri säilytyshuoneisiin. Alle 18-vuotiaat on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava erilleen täysi-ikäisistä.

Säilöön otetulle on annettava makuualustaksi patja, joka täyttää riittävät paloturvallisuus- ja hygieenisyyksivaatimukset. Henkilön kieltäytyessä patjasta, sitä ei anneta. Päihtynyt on asetettava makuulle kylkiasentoon siten, että mahdollisen pahoinvointikohtauksen aikana suuhun tullut vatsan sisältö ei tuki hengitysteitä vaan valuu pois suusta. Pään asennolla on varmistettava hengitysteiden auki pysyminen.

12.2 Valvonta

Säilöön otettua on kohdeltava hänen päihtymysasteensa edellyttämällä tavalla. Jos päihtyneen tiedetään kaatuneen eikä hänen toimittamistaan hoitoon ole pidetty perusteltuna kohdassa 7.1 selostetun tarkastuksen perusteella, koska hänen reagointinsa on vaikuttanut normaalilta hänen päihtymystilaansa nähden, valvontahenkilöstön on erityisesti tarkkailtava tällaisen henkilön kuntoa ja hengitystä säilössäpidon aikana.

Päihtynyttä ei saa jättää pitkäksi ajaksi valvonnatta tai ilman mahdollisuutta ottaa yhteyttä valvontahenkilöstöön. Päihtyneitä säilyttävän poliisiyksikön on laadittava valvontahenkilöstölle ohjeet päihtyneiden tarkastuskerroista ottamalla huomioon poliisilaitoksen säilöönottomäärät ja työvuorossa olevan henkilöstön mahdollisuus suorittaa valvontaa. Jos valvonta joudutaan suorittamaan muun poliisitoiminnan ohessa, ohjeissa on otettava huomioon, ettei valvonta saa estää välittömien tai kiireellisten poliisitehtävien suorittamista. Edellä mainittuja tehtäviä ovat tehtävien käsittelystä poliisin hälytys- ja kenttätoiminnassa (SM-2001-1197/Tu-37) annettussa sisäasiainministeriön ohjeen liitteessä määritellyt A ja B kiireelliset hälytystehtävät.

Jouduttaessa jättämään päihtynyt valvonnatta edellä mainittujen poliisitehtävien vuoksi, säilöön otetun tila on käytävä tarkistamassa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun partio on vapautunut tehtävältä.

12.3 Kuorsaamisen seuranta

Päihtynyt saattaa nukkuessaan normaalisti kuorsata ja hänellä voi olla samalla lyhyehköjä hengityskatkoksia. Voimakas kuorsaus ja pitkäaikaiset hengityskatkokset saattavat johtuvat uniapneasta. Myös astma saattaa olla kuorsaamisen syynä. Vaikka kuorsaaminen on päihtyneillä hyvin yleistä, on siihen jäljempänä mainituista syistä kiinnitettävä huomiota.

Tajuttomalla, selällään makaavalla ihmisellä kieli painuu oman painonsa voimasta alaspäin. Tällöin se ahtauttaa takanielua, minkä seurauksena syntyy kuorsausta muistuttava ääni. Syvästi tajuttomalla kieli voi tukkia takanielun niin täydellisesti, ettei ilma lainkaan pääse virtaamaan ja henkilö tukehtuu. Tämän vuoksi päihtyneen pitkään selällään makaamiseen ja kuorsaamiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa selällään makaavan ja kuorsaavan henkilön asento on käännettävä kylkiasennoksi.

12.4 Levottomuus tai pitkäaikainen liikkumattomuus

Päihtyneen poikkeavaan levottomuuteen tai pitkäaikaiseen liikkumattomuuteen on valvonnan aikana kiinnitettävä erityistä huomiota. Levoton päihtynyt saattaa kaatuilla säilytysuojassa ja lyödä päänsä lattiaan taikka säilytyshuoneen kalusteisiin. Tällainen päihtynyt on pyrittävä rauhoittumaan ja tarvittaessa siirtämään toiseen säilytystilaan.

Pitkäaikainen makaaminen samassa asennossa saattaa viitata merkittävään terveydentilan huonontumiseen kuten tajunnantason alenemiseen. Säilytystilassa olevan kameran välittämästä kuvasta ei voi yksiselitteisesti päätellä hengityksestä syntyvää liikettä tai sen puuttumista, minkä vuoksi hengityksen toimivuus on varmistettava tarkistamalla säilytyshuoneen oven luukusta näkö- ja kuulohavainnoin. Tarvittaessa vitaalitoiminnot on varmistettava käymällä päihtyneen luona ja kämmenselällä tunnusteltava hengityksestä aiheutuva ilmavirtaus. Jos ilmavirtaus on heikko, epäsäännöllinen tai sitä ei tunnu, henkilö on pyrittävä herättämään. Verenkierron toimivuus on pyrittävä tarvittaessa selvittämään tunnustelemalla sydämen syke joko ranteesta, kyynärtaipeesta tai kaulalta. Jos henkilö ei herää puhutteluun ja ravisteluun, hänelle on tehtävä liitteessä 1 selostettu tajunnan tason reagoitintekoe ja ryhdyttävä kokeen antaman vasteen mukaisiin toimenpiteisiin. Tarvittaessa henkilöä on ryhdyttävä elvyttämään.

Jos henkilö pyrkii hirttäytymään vaatteisiinsa, saadaan hänet tällöin riisua. Hänelle on tuolloin pyrittävä antamaan riittävän lämpimyyden varmistamiseksi ja häveliäisyssyistä sellainen vaatetus tai peite, jolla hän ei kykene aiheuttamaan itselleen vahinkoa.

Jos päihtyneen levottomuudesta tai poikkeavasta käyttäytymisestä on erityistä vaaraa säilöön otetulle itselleen, eikä vaaraa voida muin lievemmin keinoin estää, saadaan hänet kahlita päällystään kuuluvan poliisimiehen päätöksellä. Kahlitsemisessa noudatetaan kohdassa 13 väkivaltaisuuden hillitsemiseksi selostettua menettelyä.

13 VOIMAKEINOT JA VÄKIVALTAISUUDEN HILLITSEMINEN.

Väkivaltaisuuden hillitsemiseksi poliisimiehellä on oikeus käyttää poliisilain 27 §:ssä säädettyjä voimakeinoja. Vartijan oikeudesta käyttää voimakeinoja säädetään rikoslain 3 luvun 8 §:ssä. (1.1.2004 lähtien rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun 11 b §:ssä).

Väkivaltaisuuden hillitsemiseksi päihtynyt on pyrittävä sijoittamaan erilliseen säilytyshuoneeseen. Jos väkivaltaisuutta ei saada muilla lievemmillä keinoilla

hillityksi, hänet saadaan kahlita. Kahlitsemisesta päättää päällystöön kuuluva poliisimies. Milloin päällystöön kuuluvaa ei tavoiteta, poliisimiehellä ja vartijalla on oikeus kahlita henkilö. Kahlitsemisesta on viipymättä ilmoitettava päällystöön kuuluvalla poliisimiehelle, joka päättää kahlitsemisen voimassa pitämisestä.

Kahlitsemista ei ole jatkettava kauemmin kuin on välttämätöntä. Alle 18-vuotiaan kahlitsemisessa on noudatettava erityistä harkintaa.

Erilliseen säilytystilaan siirtämisestä, riisumisesta ja kahlitsemisesta on kirjattava toimenpiteen peruste, sen kesto sekä toimenpiteestä päättänyt lomakkeen sairaudet/muut tapahtumat tai selostusosaan. Vartijan tai poliisimiehen suorittamasta kahlitsemisesta on kirjattava milloin toimenpiteestä ilmoitettiin pidättämiseen oikeutetulle poliisimiehelle ja tämän ratkaisu.

14 SÄILÖÖN OTTAMISESTA ILMOITTAMINEN

Säilöönnotosta on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava säilöönnotetun kotiväelle, työnantajalle tai muulle henkilölle, jos säilöönnotettu sitä pyytää, eikä ilmoittamiseen ole laillista estettä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ilmoittamatta jättämiselle on laillinen peruste tai pyyntöä voidaan pitää ilmeisen perusteettomana.

Alle 18-vuotiaan säilöönnotosta on ilmoitettava lastensuojelulain 40 §:n perusteella sosiaaliviranomaiselle. Niillä paikkakunnilla, joissa säilöönottoja on runsaasti, sosiaaliviranomaisille tehtävästä ilmoitusmenettelystä poliisi- ja sosiaaliviranomaiset voivat sopia keskenään.

15 RAVINTO

Jos päihtyneen säilytyshuoneessa ei ole juomavesiautomaattia, on päihtyneelle annettava säilöissäpidon aikana riittävästi vettä juotavaksi.

Päihtyneenä säilöön otettu on pääsääntöisesti niin lyhyen aikaa säilössä, ettei hänelle ole tarpeen järjestää ruokailua. Milloin päihtyneen on diabeteksen tai muun terveydellisen syyn vuoksi saatava ravintoa, hänelle on annettava tämän terveydentilan edellyttämää ravintoa. Jos päihtynyttä pidetään erityisestä syystä säilössä poliisilain 11 §:ssä säädetyn mukaisesti yli kahdeksan, mutta enintään 24 tuntia, on pitkään säilössä olleelle tarvittaessa annettava samanlaista ravintoa kuin pakkokeinolain perusteella kiinniotetulle.

16 SÄILÖSTÄ PÄÄSTÄMINEN

Päihtymyksen vuoksi säilöönnotettu on päästettävä pois säilöstä, kun perustetta säilössä pitämiselle ei enää ole ja viimeistään poliisilain 11 §:ssä säädetyn 24 tunnin kuluessa.

Säilöstä päästämisen yhteydessä on tarkastettava, ettei henkilölle ole tullut vammoja säilöissäpidon aikana. Jos vammoja on tullut, ne on kirjattava lomak-

keen sairaudet/ muut tapahtumat tai selostusosaan, ja niiden syntymisen syy on selvitettävä.

Jos päihtyneenä säilöön otetulla on häntä koskeva toimenpidepyyntö poliisin henkilörekistereissä, toimenpide on suoritettava ennen henkilön pois päästämistä. Jos toimenpide koskee henkilön luovuttamista toiselle poliisiyksikölle tai muulle viranomaiselle menetellään henkilön suhteen toimenpidepyynnön mukaisesti.

Päästettäessä henkilö pois säilöstä, häneltä on tiedusteltava käytetyn päihteen laatu ja nimike. Käytetty päihde kirjataan lomakkeen ao. kenttään henkilön ilmoituksen mukaisesti, jos ei ole perusteltua syytä pitää ilmoitusta vääränä. Käytetyn päihteen lajista antaa viitteen henkilön mukana ollut päihde.

Alle 18-vuotias kirjataan vapaaksi päästetyksi, kun hänet luovutetaan huoltajalleen tai sosiaaliviranomaiselle. Lomakkeeseen on kirjattava luovuttamisen aika ja kenelle lapsi luovutettiin.

17 OMAISUUDEN LUOVUTTAMINEN POIS PÄÄSTÄMISEN YHTEYDESSÄ.

Omaisuus on annettava takaisin säilöstä päästessä, jollei jonkin esineen tai aineen osalta ole erikseen toisin säädetty tai määrätty.

Luovutettaessa henkilölle takaisin hänen omaisuutensa, se on tarkastettava ennen takaisin antamista. Omaisuuden luovuttamisesta otetaan henkilöltä kuittaus säilöönottolomakkeen tulosteeseen. Jos henkilö kieltäytyy kuittaamasta omaisuuttaan, on paikalle kutsuttava todistaja. Kieltäytymisen peruste ja todistajaa koskevat tiedot on kirjattava säilytystietojen lisätietoihin.

18 PALUUKULJETUS KIINNITTOPAIKKAKUNNALLE

Jos säilöstä päästettävän paluu kiinniottopaikkakunnalle pitkän etäisyyden, vuoden ja vuorokauden ajan sekä vallitsevien sääolosuhteiden vuoksi olisi ilmeisen kohtuutonta ilman kuljetusta, henkilölle on varattava tilaisuus järjestää itselleen paluukuljetus. Jos kuljetusta ei saada muilla keinoin järjestetyksi, eikä kuljetuksista ole paikallisesti muuta sovittu, säilöönottaneen poliisilaitoksen on kustannettava henkilön paluumatka julkisella kulkuvälineellä. Jos henkilöllä on asunto lyhyemmällä etäisyydellä kuin kiinniottopaikkakunta, kuljetus kustannetaan henkilön asuinpaikkakunnalle.

19 KUOLEMAN KIRJAAMINEN

Jos säilöön otettu kuolee säilöissäoloaikana, kuolema kirjataan poliisin tiloissa säilytettynä olleen henkilön kuolemasta tehtävistä ilmoituksista, tutkinnasta ja tilastoinnista annetun sisäasiainministeriön ohjeen (SM-2001/1349/Tu-41, 15.6.2001) mukaisesti. Säilöissäpito kirjataan päättyneeksi ja perusteeksi merkitään kuolema.

20 TIETOJEN JULKISUUS

Säilöön ottamista koskevat tiedot ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaan salassa pidettäviä. Salassapitosäännöksen estämättä henkilön säilöissäpidosta saa ilmoittaa tämän pyynnöstä hänen kotiväelleen, työnantajalleen tai muulle henkilölle.

Salassapitosäännösten estämättä poliisi on velvollinen ilmoittamaan lapsen säilöön ottamisesta tämän huoltajalle ja lastensuojeluviranomaiselle ja sotilaan osalta tämän joukko-osastoon.

Poliisijohtaja

Jorma Toivanen

Poliisitarkastaja

Hannu Hannula

LIITTEET

Tajunnan tason mittaaminen (Liite 1)
Päihtymystä muistuttavia sairaustiloja (Liite 2)
KELA – kortissa käytetyt koodit selostuksineen (Liite 3)

Reagoimattomalle päihtyneelle suoritetaan seuraavat toimenpiteet, joilla arvioidaan hänen vasteensa ärsykkeelle:

- 1 Reagoimattomalle ja nukkuvalta näyttävää henkilöä puhutetaan.

Jos henkilö vastaa asiallisesti kysymyksiin taikka reagoi puhutteluun vastaamalla vaikka sekavastikin, reagointi on päihtyneelle ominaista, minkä vuoksi häntä voidaan kohdella päihtyneenä.

- 2 Henkilöä kehoitetaan avaamaan silmänsä.

Jos hän avaa silmänsä ja sulkee ne uudelleen, liike osoittaa hänen reagoivan normaalisti, mutta olevan unelias tai tahtovan jatkaa nukkumistaan. Henkilöä voidaan kohdella päihtyneenä

- 3 Jos edellä henkilö ei ole reagoinut edellä mainittuihin kehotuksiin, häntä on ravisteltava, puhuteltava samanaikaisesti ja yritettävä saada hereille.

Henkilö saattaa olla tajuton, teeskennellä tajutonta taikka olla vahvasti päihtynyt. Sairaustilasta johtuvan reagoimattomuuden pois sulkemiseksi on tehtävä seuraavat toimenpiteet:

4. Jos henkilö ei reagoi ravisteluunkaan, on pyrittävä selvittämään hänen reagoimisensa kipuärsytykseen. Kipuärsytys synnytetään painamalla esimerkiksi kynällä henkilön keskisormen kynttä voimakkaasti.

Jos hän tuolloin avaa silmänsä, mahdollisesti "örisee", yrittää vetää kätensä pois taikka yrittää puolustautua kynnen painajaa vastaan, hän selvästi paikantaa kipuärsytyksen. Henkilö on tuolloin todennäköisesti vahvasti päihtynyt ja häntä kohdellaan päihtyneenä henkilönä. Tällöin on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä selvittämään, onko henkilöllä alkoholimyrkytyksen vaara (voidaan todeta vain alkometreillä suoritettavalla puhalluskokeella).

Jos henkilö edellä mainitussa kokeessa reagoi kipuärsytykseen koukistamalla ja ojentamalla molempia käsiään, hän ei paikanna kipua. Tällaista henkilöä ei saa ottaa säilöön ilman terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaa tutkimusta. Partion tulee kutsua paikalle sairaankuljetusyksikkö, jonka henkilöstö voi tehdä tarkennetun arvion taikka kuljettaa henkilön terveydenhuollon yksikköön. Jos sairaankuljetusyksikön paikalle saanti kestää pitkään taikka on kylmä vuodenaika, henkilön alilämpöisyyden estämiseksi partio voi kuljettaa henkilön suoraan joko terveyskeskukseen tai sairaalan poliklinikalle tarkempaa tutkimusta varten.

Diabetesta sairastavan veren sokeritaso saattaa laskea hyvin alas, jos hän on syönyt normaalia vähemmän, liikkunut tai valvonut normaalia enemmän, käyttänyt alkoholia (pientää veren sokeripitoisuutta laskuhumalavaiheessa) tai ottanut insuliinia ”liian” paljon suhteessa edellä mainittuihin tekijöihin. Jos henkilö käyttäytyy oudosti (on sekava, väkivaltainen tai tajuton) diabeteksen mahdollisuus on syytä ottaa huomioon. Diabetesta sairastavan henkilön voi tunnistaa KELA - kortista (koodi 103), sairautta osoittavasta rannekkeesta tai riipuksesta, lääkkeistä tai lääkemääräyksistä taikka reisien etuosien tai vatsapeitteiden ihon pistojäljistä.

Jos insuliini- tai tablettihoitoista diabetesta sairastava potilas joudutaan ottamaan päihtymyksen tähden suojaan, tulee hänen verensä sokeripitoisuus olla luotettavasti mitattu enintään tuntia aikaisemmin.

Epilepsia tai kouristelu

Kohtauksen aikana henkilön kädet koukistuvat ja vartalon lihakset jännittyvät muutamaksi kymmeneksi sekunniksi. Hän saattaa karjahtaa, kun ilma poistuu keuhkoista, hänen kasvonsa voivat hetkeksi käydä sinisiksi, kun rintakehän sisäisen paineen ollessa koholla laskimoveren paluu hidastuu. Tämän jälkeen tavallisesti alkaa 2–3 minuuttia kestävä kaikkien raajojen ja pään symmetrinen nykiminen, joka aluksi on reilua koukistelua. Tällaisen kouristelun syynä on useimmiten aikuisen epilepsia, joka on puhjennut ilman ulkoista tekijää tai esim. aivovamman seurauksena taikka alkoholistin pitkän juomisjakson lopettamisvaiheen laukaisema kouristelu.

Kouristelu voi aiheutua mm. kallonsisäisestä verenvuodosta, aivokasvaimesta, lääkkeiden tai huumeiden yliannostuksesta ja aivovammasta. Siksi potilaan sairaalatutkimukset ovat aiheellisia aina, kun kohtauksen aiheuttaja ei ole tunnettu. Mutta jos kouristelun syy on ilmeinen, lisätutkimuksia ei aina lainkaan tarvita (esim. kun epileptikko on laiminlyönyt estolääkityksen alkoholinkäytön takia

Kouristelu on vaarallista silloin, kun Epileptikko tai alkoholisti voi löytyä tajuttomana. Jos hän on kouristellut kymmeniä minutteja, jopa tunteja, se ei mm. väsymisen tähden ilmene enää selvänä raajojen nykimisenä. Tällaisen ensiarviossa voidaan usein havaita

- taakse ojentunut pää (seisova potilas katsoisi taivaalle)
- silmät katsovat jommallekummalle sivulle (silmäluomia raotettava) ja voivat nykiä sivusuunnassa
- kasvolihaksissa vähäistä nykimistä
- yläraajat koukistuneet ja ojennettaessa jäykät.

Pitkään jatkunut kouristelu on vaimennettava lääkehoidolla mahdollisimman nopeasti.

Kouristelun voi aiheuttaa epilepsiaestolääkityksen laiminlyöminen tai edellisten päivien taikka jopa viikkojen aikainen alkoholinkäyttö.

KELA – kortissa käytettävät numerokoodit

- 101 Aivolisäkkeen etulohkon vajaatoiminta
- 102 Vesitystauti
- 103 Diabetes (sokeritauti)
- 104 Kilpirauhasen vajaatoiminta
- 105 Lisämunuaisen kuorikerroksen vajaatoiminta
- 106 Lisäkilpirauhasten vajaatoiminta
- 107 Pahanlaatuinen anemia ja muut B12-vitamiinin imeytymishäiriöt
- 108 Halvausmainen lihasheikkous
- 109 Pesäkekovettumatauti (MS-tauti; oireina mm. halvaukset ja tuntohäiriöt)
- 110 Parkinsonin tauti (oireina mm. vapina ja liikkeiden hitaus)
- 111 Epilepsia ja siihen verrattavat kouristustilat
- 112 Vaikeat mielisairaudet ja muut vaikeat mielenterveyden häiriöt
- 113 Henkisesti kehitysvammaisilla esiintyvät levottomuustilat
- 114 Silmänpainetauti (glaukooma)
- 115 Rintasyöpä
- 116 Eturauhassyöpä
- 117 Verisyöpä ja muut pahanlaatuiset veri- ja luuydintaudit sekä pahanlaatuiset imukudostaudit
- 119 Kolmoishermon ja kielikintahermon alueen kohtauksittainen kova kipu
- 120 Vasta-aineiden (gammaglobuliinin) puutostila
- 121 Sukurauhasten vaikea vajaatoiminta
- 122 Verisolujen puutoksen aiheuttama anemia
- 123 D-vitamiinin pitkäaikaiset aineenvaihduntahäiriöt
- 124 Synnynnäiset aineenvaihduntahäiriöt
- 126 Pitkäaikaiset hyytymishäiriöt
- 127 Elinsiirron tai kudossiirron jälkitila
- 128 Gynekologiset syövät
- 129 Itsenäinen verihiutaleiden tai jyvässolujen niukkuus
- 130 Pahanlaatuiset kasvaimet, joita ei ole erikseen mainittu
- 132 Pitkäaikainen imusolmukkeiden ja sidekudoksen tauti (sarkoidoosi)
- 133 Haiman vaikea pitkäaikainen vajaatoiminta
- 134 Yleinen ihon sairaalloinen punakkuus ja hilseily (erythrodermia)
- 135 Rakkoihottuma
- 137 Dialyysihoitoa edellyttävä virtsamyrkytys
- 138 Munuaisten vajaatoimintaan liittyvä vaikea anemia
- 201 Pitkäaikainen sydämen vajaatoiminta
- 202 Hajapesäkkeiset sidekudostaudit, reumaattiset niveltulehdukset ja niihin verrattavat tilat
- 203 Pitkäaikainen keuhkoastma ja sitä läheisesti muistuttavat keuhkoputkia ahtauttavat keuhkosairaudet
- 205 Pitkäaikainen verenpainetauti
- 206 Pitkäaikainen sepelvaltimotauti
- 207 Pitkäaikaiset sydämen rytmihäiriöt
- 208 Haavainen paksusuolitulehdus ja pitkäaikainen alueellinen suolitulehdus
- 211 Periytyvät rasva-aineenvaihdunnan vaikea-asteiset häiriöt
- 212 Kihti